

Sygn. akt **III AUa 932/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Woźniak-Zendran (spr.)

Sędziowie: SSA Katarzyna Schönhof-Wilkans

del. SSO Roman Walewski

Protokolant: st.sekr. sąd. Alicja Karkut

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2018 r. w Poznaniu

sprawy **D. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o dalszą rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 11 lipca 2017 r. sygn. akt III U 479/16

1. zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że przyznaje wnioskodawcy D. S. prawo do dalszej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z 3 lutego 2012r. na okres 2 lat, począwszy od 1 kwietnia 2016r.;
2. oddala apelację w pozostałym zakresie.

del. SSO Roman Walewski	SSA Małgorzata Woźniak-Zendran	SSA Katarzyna Schönhof-Wilkans
-------------------------	--------------------------------	--------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 06.06.2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił D. S. prawa do dalszej renty z tytułu niezdolności do pracy, w związku z wypadkiem przy pracy, albowiem Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 30.05.2016r. stwierdziła, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy, w związku z tym powołując się na art. 57 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2015 poz.748) odmówił prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy związku z wypadkiem przy pracy.

Od decyzji tej odwołanie złożył ubezpieczony D. S., który wniósł o jej zmianę, twierdząc, że jest dla niego krzywdząca. Uważa, że jest osobą schorowaną, posiadający umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Sąd Okręgowy – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie wyrokiem z dnia 11 lipca 2017 r. (sygn. akt: III U 479/16) zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy D. S. prawo do dalszej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres dwóch lat, poczynając od daty wstrzymania wypłaty świadczenia tj. od 1 kwietnia 2016 r.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia i rozważania.

Ubezpieczony D. S. urodzony (...), z zawodu jest stolarzem, pracował jako górnik odkrywkowy–odwadniacz. Nie pracuje od 2012r. Był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy od dnia zaprzestania pobierania zasiłku na okres trzech lat, tj. do 31.03.2016r.. Ubezpieczony w dniu 26.02.2016r. złożył wniosek do pozwanego Oddziału ZUS o ustalenie renty na dalszy okres. W toku postępowania orzeczniczego Orzecznik ZUS stwierdził u niego ograniczone zaburzenia nastroju, wielopoziomowe zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa bez upośledzenia sprawności ruchowej, stan po urazie głowy ze wstrząśnieniem mózgu (luty 2012r.), przebyte stłuczenie kręgosłupa. W podsumowaniu Lekarz Orzecznik oświadczył, że wnioskodawca może wykonywać pracę zgodnie z kwalifikacjami. Dolegliwości są miernie nasilone, bez istotnych ograniczeń funkcji organizmu mimo subiektywnego poczucia choroby z elementami demonstracyjnego zachowania. Wnioskodawca wniósł sprzeciw od tego orzeczenia. Komisja Lekarska ZUS uznała, że orzeczenie Lekarza Orzecznika jest prawidłowe, ponieważ stwierdzone naruszenia sprawności organizmu, rodzaj i charakter wykonywanej pracy, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy, z uwzględnieniem kwalifikacji zawodowych, poziomu wykształcenia, wieku, nie uzasadniają

przyznania prawa do dalszej renty. Orzeczenie to stało się podstawą do wydania zaskarżonej decyzji z dnia 06.06.2016r., na mocy której odmówiono ubezpieczonemu prawa do renty na dalszy okres.

W toku postępowania odwoławczego Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza psychiatry i neurologa. Opiniujący po przebadaniu wnioskodawcy i po zapoznaniu się z dokumentacją lekarską z dotychczasowego leczenia, rozpoznali u ubezpieczonego ograniczone zaburzenia nastroju u osoby z wtórnie obniżoną sprawnością funkcji poznawczych, zmiany zwyrodnieniowo dyskopatyczne kręgosłupa lędźwiowego – aktualnie bez klinicznych objawów korzeniowych. Biegły neurolog potwierdził rozpoznanie zaburzeń psychogennych, ale pozostawił te schorzenia do oceny przez biegłego psychiatrę. Biegły uznał, że nie ma podstaw do orzekania niezdolności do pracy zarobkowej zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami. Psychiatra natomiast zaopiniowała, że u odwołującego w następstwie urazu głowy początkowo cerebrasteniczne, występują obecnie objawy ograniczonych zaburzeń nastroju – zubożenie, spadek motywacji, spowolnienie psychoruchowe, obniżona sprawność uwagi, pamięci, obniżona sprawność intelektualna, męczliwość, objawy powodujące istotne orzeczniczco obniżenie wydolności psycho-fizycznej i zdolności dostosowania się do warunków pracy. Biorąc pod uwagę wiek i kwalifikację odwołującego (górnik pracujący na odkrywce – odwadniacz) jest nadal częściowo niezdolny do pracy na okres dwóch lat. Opinia została zakwestionowana przez pozwanego. Pismem z dnia 13.12.2016r. pozwany oświadczył, że rozpoznanie kliniczne psychiatry nie budzi zastrzeżeń, ponieważ jest podobna do rozpoznania konsultanta psychiatry, natomiast wnioski orzecznicze są odmienne. Pozwany wniósł o uzupełnienie opinii biegłej psychiatry o udzielenie odpowiedzi dlaczego nie zgadza się z wnioskami orzeczniczymi organu rentowego i uważa, że badany jest niezdolny do wykonywania pracy zarobkowej na poziomie posiadanych kwalifikacji. Biegła uzupełniła opinię podkreślając, że stopień nasilenia objawów depresyjnych jest na tyle duży, że w istotnym stopniu wpływa na zdolność do pracy. Ubezpieczony ujawnił zubożenie, spadek motywacji, spowolnienie psychoruchowe, obniżoną sprawność uwagi, pamięci, męczliwość, objawy powodujące istotne orzeczniczco obniżenie wydolności psychofizycznej i zdolności do wykonywania pracy na poziomie wykształcenia. Nie jest osobą wydolną psychofizycznie. Wobec powyższego podtrzymała swoją opinię pierwotną. Biegła również podtrzymała opinię na rozprawie. Dodała, że jej doświadczenie zawodowe i spojrzenie na sprawę doprowadziło do wydania opinii tej treści. Biegła podkreśliła, że jej opinia jest odmienna z psychiatrą konsultantem pozwanego, ale jest spójna z opinią biegłej R., która wcześniej opiniowała ubezpieczonego. Pozwany podtrzymał swoje stanowisko i złożył wniosek dowodowy o przeprowadzenie opinii przez innego psychiatrę, ale Sąd oddalił ten wniosek, ponieważ był nienależycie uzasadniony.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok uznając, iż odwołanie jest zasadne.

Sąd Okręgowy wskazał, iż zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U.2015.748) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki :

1. jest niezdolny do pracy;
2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
3. niezdolność do pracy powstała w wyliczonych w tym przepisie okresach ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12) albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Definicja ustawowej niezdolności do pracy zawarta jest w przepisie art. 12 ust. 1 w/w ustawy zgodnie, z którym niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

W przepisach ustępów 2 i 3 cytowanego przepisu jest natomiast mowa o różnicy między niezdolnością do pracy całkowitą oraz częściową. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (art. 12 ust. 2), zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 3).

Zgodnie z treścią art. 13 ustawy przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się :

- 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;
- 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Zasadą jest orzekanie niezdolności do pracy na okres nie dłuższy niż 5 lat (art. 13 ust. 2 ustawy), natomiast niezdolność do pracy orzeka się na okres dłuższy niż 5 lat, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu (art. 13 ust. 3 ustawy).

Z kolei według art. 107 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

Dodać trzeba, że ustalenie niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c., dlatego Sąd w realiach sprawy był zobligowany przeprowadzić dowód z opinii biegłych sądowych o specjalnościach odpowiadającym schorzeniom ubezpieczonego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., I UK 356/04, publ. LEX nr 276241; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2008 r., sygn. akt I UK 356/07, publ. LEX nr 490392).

Sąd na podstawie opinii biegłych: neurologa i psychiatry, ustalił, że odwołujący jest nadal częściowo niezdolny do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, począwszy od czasu ustania prawa do dotychczas pobieranych świadczeń rentowych na okres 2 lat. Podstawą takiego ustalenia jest rozpoznanie schorzeń uniemożliwiających częściową niezdolność do pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy uznał odwołanie D. S. za uzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając odwołującemu prawo do dalszej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1.04.2016r. na okres 2 lat.

Apelację od tego wyroku w całości złożył pozwany organ rentowy, zarzucając nierozpoznanie istoty sprawy poprzez zaniechanie dokonania ustaleń w zakresie prawa do renty z ubezpieczenia wypadkowego z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy - art. 386 § 4 k.p.c..

Pozwany organ rentowy podniósł, iż Sąd Okręgowy prowadząc postępowanie w niniejszej sprawie nie dokonał żadnych ustaleń w zakresie istnienia u wnioskodawcy niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, dokonał jedynie ustaleń w zakresie niezdolności od przy z ogólnego stanu zdrowia i na tej podstawie zmienił zaskarżoną decyzję organy rentowego o odmowie prawa do renty w związku z wypadkiem przy pracy i przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Wobec powyższego Sąd pierwszej instancji, nie odnosząc się w swoim rozstrzygnięciu do prawa do renty w związku z wypadkiem przy pracy, nie orzekł co do istoty sprawy.

Wskazując na powyższe, pozwany organ rentowy wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Odwołujący wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się celowa, jakkolwiek nie mogła doprowadzić do uwzględnienia zgłoszonego w niej wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy istotnie, pomimo, iż zaskarżona decyzja dotyczyła wniosku o prawo do dalszej renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy i wyniki postępowania dowodowego wskazywały na częściową niezdolności do pracy wnioskodawcy w związku z wypadkiem, przyznał wnioskodawcy rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia, prawidłowo jednak określiwszy w rubrum wyroku, przedmiot postępowania.

Podzielając zatem wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, należało dokonać wymaganej korekty orzeczenia Sądu I instancji, bez potrzeby ponownego rozpoznawania sprawy.

Na wstępie bowiem wskazać należy, że postępowanie apelacyjne, jakkolwiek jest postępowaniem odwoławczym i kontrolnym, to jednakże zachowuje charakter postępowania rozpoznawczego. Oznacza to, że Sąd odwoławczy ma pełną swobodę jurysdykcyjną, ograniczoną jedynie granicami zaskarżenia.

Podkreślić też należy, że Sąd ten nie może poprzestać jedynie na ustosunkowaniu się do zarzutów apelacyjnych. Merytoryczny bowiem charakter orzekania Sądu II instancji polega na tym, że ma on obowiązek poczynić własne ustalenia i ocenić je samodzielnie z punktu widzenia prawa materialnego, a więc dokonać subsumcji. Z tego też względu Sąd ten może, a jeżeli je dostrzeże - powinien, naprawić wszystkie stwierdzone w postępowaniu apelacyjnym naruszenia prawa materialnego popełnione przez Sąd I instancji i to niezależnie od tego, czy zostały one podniesione w apelacji, jeśli tylko mieszczą się w granicach zaskarżenia (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000r., III KKN 812/98). Ponadto Sąd II instancji orzeka nie tylko na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego przez Sąd I instancji, ale także w postępowaniu apelacyjnym. Stąd też istnieje możliwość uzupełnienia postępowania dowodowego, o ile strony złożą stosowne twierdzenia faktyczne i wnioski dowodowe dopuszczalne w świetle art. 381 k.p.c. Sąd odwoławczy może także na podstawie art. 232 zd. 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. dopuścić z urzędu dowód niewskazany przez stronę (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2015r., I PZ 28/14).

Spór w analizowanej sprawie sprowadzał się natomiast do rozstrzygnięcia czy odwołujący D. S. jest nadal co najmniej częściowo niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, a jeśli tak to czy na stałe czy też okresowo.

Przeprowadzone w sprawie przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe pozwala na jednoznaczne dokonanie ustaleń w tym zakresie, bowiem biegła sądowa lekarz psychiatra D. J. w swej pisemnej opinii z 1.09.2016r., jednoznacznie wskazała, iż wnioskodawca, mimo leczenia, jest nadal częściowo niezdolny do pracy przez okres 2 lat w związku z wypadkiem w pracy w dniu 3.02.2012r.

Tym samym, mimo niedokładności Sądu I instancji tak w wyroku, jak i jego pisemnym uzasadnieniu, w którym również nie odniesiono się do związku niezdolności do pracy wnioskodawcy z wypadkiem przy pracy, nie zachodzi podstawa do ponownego rozpoznania sprawy w rozumieniu art.386§4 kpc.

Sąd Apelacyjny bowiem, w oparciu o zgromadzony w aktach sprawy materiał dowodowy jest w stanie dokonać jego samodzielnej merytorycznej oceny i ustaliwszy, w oparciu o powołaną wyżej opinię biegłej psychiatry, że wnioskodawca jest nadal częściowo niezdolny do pracy, a ta częściowa niezdolność do pracy wnioskodawcy pozostaje w związku z jego wypadkiem przy pracy z 3.02.2012r., dokonał samodzielnie subsumcji.

Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1376 t.j.), ubezpieczonemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej stał się niezdolny do pracy przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy.

W myśl art. 17 ust. 4 ustawy, prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, przywraca się w razie ponownego powstania tej niezdolności bez względu na okres, jaki upłynął od ustania prawa do renty.

Stosownie do treści art. 17 ust. 1 w/w ustawy, przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty rodzinnej i dodatku do renty rodzinnej dla sieroty zupełnej z tytułu ubezpieczenia wypadkowego, do ustalenia wysokości tych świadczeń oraz ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.

Niezdolną do pracy jest zatem osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest przy tym osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Częściowo niezdolną do pracy jest natomiast osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a także możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje (art. 17 ust. 1 ustawy wypadkowej w zw. z art. 12 i art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Podkreślić w tym miejscu należy, iż rację ma skarżący, iż że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot sporu jest określony treścią decyzji organu rentowego, od której odwołanie inicjuje postępowanie przed sądem. Jest to stanowisko jurystycznie utrwalone, gdyż w sporach tych sądy nie działają w zastępstwie organu rentowego i nie orzekają o wniosku, ale o zasadności odwołania od konkretnej decyzji, w granicach co do przedmiotu oraz zakresu rozpoznania wyznaczonych przez treść decyzji. Oznacza to, że przed sądem wnioskodawca może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ nie decydował (tak Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 9 września 2010r., II UK 84/10, w postanowieniu z dnia 13 maja 1999r., II UZ 52/99).

Przedmiot rozpoznania w postępowaniu odwoławczym od decyzji organu rentowego wyznacza i determinuje treść zaskarżonej decyzji (por.: uwagi Sądu Najwyższego w uzasadnieniu wyroku z dnia 02.02.2012r. w sprawie II UK 118/11 tudzież uzasadnieniu postanowienia z dnia 13.10.2009r. w sprawie II UK 234/08).

Zauważyć jednak wypada, iż przedmiotem niniejszego postępowania była decyzja organu rentowego w sprawie odmowy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy i tylko ona mogła być i była przedmiotem rozpoznania Sądu.

Wnioskodawca bowiem, jak sam oświadczył, nie ubiegał się o rentę z ogólnego stanu zdrowia. Pozwany organ rentowy przy tym także sam nie był precyzyjny i także nie wskazał w decyzji podstawy prawnej z ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1376 t.j.) ,tj. art.17 ust. 1 i 4 tej ustawy, jakkolwiek nie zaprzeczał , że prawa do renty wypadkowej , zaskarżona decyzja dotyczy.

Przedmiot postępowania natomiast został prawidłowo oznaczony przez Sąd I instancji w wyroku i nie budzi wątpliwości tut.Sądu ,że przedmiotem postępowania była decyzja odmawiająca prawa do dalszej renty wypadkowej.

Postępowanie dowodowe ,niezależnie od niedokładności wskazanej tezy dowodowej, potwierdziło natomiast zasadność odwołania.

Zatem , prócz konieczności zmiany wyroku w sposób doprecyzowujący , iż prawo do renty przyznane zaskarżonym wyrokiem, jest z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z 3.02.2012r., apelacja pozwanego nie zasługiwała na dalsze uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny wskazuje, iż Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe pozostałe ustalenia faktyczne, co do stanu zdrowia wnioskodawcy.

W toku przeprowadzonego postępowania dowodowego przed Sądem I instancji, powołani zostali biegli z dziedziny neurologii i psychiatrii ,a więc specjaliści ze wszystkich dziedzin niezbędnych dla dokonania prawidłowych ustaleń w zakresie oceny stanu zdrowia wnioskodawcy.

W tym miejscu podkreślić należy, że Sąd, jako że nie ma wiadomości specjalnych, dokonując oceny czy podmiot wnioskujący o przyznanie świadczenia z tytułu niezdolności do pracy spełnia jedną z podstawowych przesłanek – mianowicie - jest osobą co najmniej częściowo niezdolną do pracy w związku z wypadkiem w drodze do pracy – musi w tym zakresie oprzeć się na wiadomościach uzyskanych od biegłych sądowych. Stąd też ocena Sądu pierwszej instancji w zakresie stwierdzenia czy odwołujący jest nadal niezdolny do pracy w związku z wypadkiem w drodze do pracy, musiała znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłego lekarza o specjalnościach adekwatnych do stwierdzonych u niego schorzeń.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że dowód z opinii biegłego jest wówczas w sprawie dowodem głównym i nie może być zastępowany innymi dowodami ,ani zeznaniami świadków, stron, ani też opinią lekarza prowadzącego danego ubezpieczonego.

W toku postępowania odwoławczego ,Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza psychiatry i neurologa. Opiniujący po przebadaniu wnioskodawcy i po zapoznaniu się z dokumentacją lekarską z dotychczasowego leczenia, rozpoznali u ubezpieczonego ograniczone zaburzenia nastroju u osoby z wtórnie obniżoną sprawnością funkcji poznawczych, zmiany zwyrodnieniowo dyskopatyczne kręgosłupa lędźwiowego – aktualnie bez klinicznych objawów korzeniowych. Biegły neurolog uznał, że nie ma podstaw do orzekania niezdolności do pracy zarobkowej zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami z przyczyn neurologicznych, natomiast potwierdził rozpoznanie zaburzeń psychogennych, ale pozostawił te schorzenia do oceny przez biegłego psychiatrę. . Psychiatra natomiast zaopiniowała, że u wnioskodawcy w następstwie urazu głowy, początkowo cerebrasteniczne, występują obecnie objawy ograniczonych zaburzeń nastroju – zubożenie, spadek motywacji, spowolnienie psychoruchowe, obniżona

sprawność uwagi, pamięci, obniżona sprawność intelektualna, męczliwość, objawy powodujące istotne orzecznio obniżenie wydolności psycho-fizycznej i zdolności dostosowania się do warunków pracy. Biorąc pod uwagę wiek i kwalifikację wnioskodawcy (górnik pracujący na odkrywce – odwadniacz), jest nadal częściowo niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy na okres dwóch lat.

Biegła psychiatra podkreśliła, że stopień nasilenia objawów depresyjnych jest na tyle duży, że w istotnym stopniu wpływa na zdolność do pracy. Ubezpieczony ujawnił zubożenie, spadek motywacji, spowolnienie psychoruchowe, obniżoną sprawność uwagi, pamięci, męczliwość, objawy powodujące istotne orzecznio obniżenie wydolności psychofizycznej i zdolności do wykonywania pracy na poziomie wykształcenia. Nie jest osobą wydolną psychofizycznie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wszystkie sporne kwestie zostały w sposób prawidłowy wyjaśnione i nie było potrzeby powoływania dowodu z kolejnego biegłego. Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że do dowodu z opinii biegłego nie mogą mieć zastosowania wszystkie zasady prowadzenia dowodów, a w szczególności art. 217 § 1 k.p.c., a zatem sąd nie jest obowiązany dopuścić dowód z opinii kolejnych biegłych w każdym wypadku, gdy złożona opinia nie jest korzystna dla strony (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974r., II CR 817/73, nie publikowany). Żądanie ponownienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania. - wyrok z dnia 10 września 1999r., II UKN 96/99, podobne poglądy były już wielokrotnie wyrażane w wyrokach z dnia 6 marca 1997r., II UKN 23/97, z dnia 21 maja 1997r., II UKN 131/97 oraz z dnia 18 września 1997r., II UKN260/97. Wielokrotnie też Sąd Najwyższy stwierdzał, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii. Powinność sądu powołania innych biegłych Sąd Najwyższy dostrzegał wtedy, gdy pierwotna opinia budziła istotne i nie dające się usunąć wątpliwości, a zainteresowana strona wykazywała nieporadność w zgłaszaniu odpowiednich wniosków dowodowych lub gdy wniosek o powołanie kolejnego biegłego uzasadniony był dokumentacją leczenia schorzeń nierozpoznanych przez biegłych, a w ocenie sądu odwoławczego taka sytuacja jednak nie zachodzi w niniejszej sprawie.

Jak już wyżej wskazano, z istoty i celu tego rodzaju dowodu wynika, że jeśli rozstrzygnięcie wymaga wiadomości specjalnych, dowód z opinii jest konieczny. W takim wypadku sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1974 r., II CR 748/74, czy postanowienie tego Sądu z dnia 19 kwietnia 2005 r., I UK 325/04). Sąd ocenia opinie biegłych pod kątem ich logiki, spójności oraz tego, czy odpowiadają one na postawione tezy dowodowe.

Wskazać także należy, że Sąd nie może zająć stanowiska odmiennego co do stanu zdrowia wnioskodawcy, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego, niż wyrażone w opiniach biegłych (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1987 r., II URN 228/87, PiZS 1988/7/62).

Specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Kryteria oceny tego dowodu stanowią również: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanych w nich stanowisk oraz stopień stanowczości wyrażonych w nich ocen (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 25.06.2009r., V ACa 139/09, LEX nr 551993; wyrok SN z dnia 15.06.1970r., I CR 224/70, LEX nr 6750).

W świetle zebranego materiału dowodowego w sprawie, również Sąd Apelacyjny nie miał wątpliwości co do prawidłowości wydanej w sprawie przez biegłą psychiatrę ,opinii.

Uwzględniając powyższe, na podstawie powołanych wyżej przepisów oraz art. 386 § 1 k.p.c. należało zmienić zaskarżony wyrok o tyle, że przyznać odwołującemu D. S. prawo do dalszej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z 3 lutego 2012r. na okres 2 lat, począwszy od 1 kwietnia 2016r. (pkt 1 wyroku).

W pozostałym zakresie apelacja pozwanego organu rentowego była bezzasadna i dlatego należało ją oddalić na podstawie art.385 k.p.c. (pkt 2 wyroku).

del. SSO Roman Walewski	SSA Małgorzata Woźniak-Zendran	SSA Katarzyna Schönhof-Wilkans
-------------------------	--------------------------------	--------------------------------